

خشتبو

کل ڈاکٹر جا رہیا ہے۔ واپس۔ کنیڈے نوں۔ اوہ چلا جاؤ تاں اُپر اوہدے والا کمرہ پھیر مینوں مل جاؤ۔ سون پین نوں۔ اتھے تاں مینوں سوار کے نیند نہیں آوندی۔ مہینے توں..... جدوں دا ڈاکٹر کنیڈے توں آیا..... میں اتھے پیندا۔ آہ بہن اٹھن والے کمرے چ۔ کیہ آکھدا ہوندا میرا مُنڈا خبرے..... ہاں..... ڈرینگ روم چ۔ اتہکی آکھدے بی ڈاکٹر نے خاصے ٹیم مگروں گیڑی ماری اتھے۔ چھے مہینے تاں مینوں وی ہو گئے ہونے اتھے آئے نوں۔ اتھے ایہدی گھر والی اے۔ دوکڑیاں نہیں خبرے۔ اگے اوہناں دا جواک جھلا ہوؤ۔ جس دن ڈاکٹر آیا سی میں تاں اوس دن پہلی واری درشن کیجے ایہدے۔

اک دن دُپہر نوں ایہہ میرے کول آ کے بہہ گیا۔

اودن ہی زبان ساجھی ہوئی ساڈی۔ پھیرتاں ہتھیری بھکائی ماری اسان دوہاں۔ نہ ڈاکٹر نوں کوئی کم۔ نہ مینوں۔

میں چُکھیا، ”تیں ڈاکٹری کتھے کری تی؟“

کہندا، ”بابا میں ڈاکٹری نہیں سی کردا۔ میں تاں کالج پڑھاونداسی۔ نوکری پوری کر کے اسیں باہر نوں اٹھ گئے۔“

”جے ڈاکٹری نہیں تاں ایہہ سارے تینوں ڈاکٹر کاس توں کہندے؟“

میں تاں حیران جیہا سی۔

”اصل چ میں پڑھائی دا ڈاکٹر سی؟“

اوسنے دسیا۔ ہور اُلجھاؤ پیدا ہو گیا سی۔

”بندیاں جانوراں دا ڈاکٹر تاں سُنیا۔ پڑھائی دا وی ڈاکٹر ہوندا؟ سانوں تاں اج

تیک ماسٹراں دا ای پتہ سی۔“

”ہوندا اے۔ پر بابا ہُن ایہہ نہ چکھیں ہی اوہ کیوں؟“
ڈاکٹر کھیں کھیں کر کے ہس پیا۔

پھیر میں کجھ ہور نہ چکھیا۔ ..... تے اوہنوں باقیاں وانگ ڈاکٹر ہی آکھدا میں
وی۔ ڈاکٹر پنڈراں ویہہ ورھے مساں چھوٹا ہونا میتھوں۔ پر خورے بابا کاہتوں آکھدا
میتوں۔ شاید ماگھی دی ریے۔

”چت لگ گیا پھیر اتھے؟ ملوندر دسدا ہوندا سی تئیں پنڈ نال باہلا تیبہ کردے
سی۔“

ڈاکٹر ماگھی نوں مالوندر آکھدا۔ ماگھی یعنی میرا منڈا۔ ایہناں دا مالوندر۔

”چت کاہنوں لگدا ڈاکٹر۔ ہُن پیش کوئی نہیں جاندی پر۔ تُوں ودھ گیان وان
اے۔“

میری جیویں اواز دُب گئی سی۔

چھے مہینیاں ج ڈاکٹر ہی پہلا بندہ ملیا سی جینے میرے چت بارے چکھیا۔ نہیں
تاں اتھے کون ویہلا اے دوجے دی خیر خبر لین لئی۔ ایسے لئی اوس دن توں بعد ڈاکٹر
میتوں ودھ چنگا لگن لکیا سی۔ ڈاکٹر دی چت، والی گل یاد کر کے ویہہ واری رون ہا کا
ہویا میں۔ کل ڈاکٹر جا رہیا۔ میں جیویں پھیر اکلا ہو جاؤں۔ ماگھی تارے نکلیاں توں
گھر مُردا۔ بہو دُپہر نوں آ کے ٹی۔ وی نوں چمبر جاندی۔ جواک سکول توں آ کے
کدھرے ہور پڑھن نوں اٹھ جاندے۔ میتوں سمجھ نہیں آوندا ایہہ ایسا پڑھدے کیہ نہیں
لوکار۔ بہو نوں یعنی دی سہا نہیں آوندا جد ایہناں دے پرچے چلدے پئے ہوندے۔

میں سوچو، بئی پرچے جواکاں دے نیں جاں ایہدے آپنے؟.....

ویاہ توں بعد کیراں میں ماگھی نوں چکھیا سی۔

”کیہ کمالیندی تیری ماسٹرانی؟“

”موٹا جیہا لالے حساب بابا بئی چنے آہ تیری بھئیڈ دی پوٹھ تے وال نیں اونے

گو نوٹ لے آوندی ہو تیری گھرے۔“

اوبھی ہو جدوں آپنے جواکاں نوں پڑھاون بدلے ہفتہ ہفتہ سکول نہیں جاندی تاں

مینوں یعنی دی دُکھ ہوندا۔ سوچداں بئی آپنے دو دے بدلے ایہہ خبرے اوتھے بیٹھے

سٹرّاں دا نقصان کری جاندی۔ اوہناں نوں کون پڑھاؤ؟..... جیہناں بسروں نوٹ

ملدے۔ ایہہ وی سالی بے ایمانی ہوئی۔

تے میں سارا دن ویہلا کندھاں نوں ٹکراں مارن لئی۔ وڈے سارے..... پر

میرے موجب نئے جیسے گھر وچ اکلا۔ کندھاں نال ہی گلاں کردا۔ مینوں اوس ویلے

پنڈ یاد آ جاندا۔ پر پنڈ دا پورا نقشہ مغز وچ بن توں پہلاں ہی ماہی چاچا آ کھڑا

میرے موہرے۔

”بھتیجا! بچھتائے گا دیکھلی۔ ایہنے تینوں وی کا سے جوگا نہیں چھڈنا۔“

چاچے نے ماگھی بارے آکھیا سی۔

بچی ماگھی نے مینوں وی کا سے جوگا نہیں چھڈیا۔ پر اوس دے حساب نال تاں

اوپنے بہت وڈا تیر ماریا۔ لونگی تھائیں آہ بھیرا جیہا پچاما پچسا تا میریاں لتاں بچ۔

دو جادن سی اتھے آئے نوں میرا۔

گھراں موہرے بنی ویہلی جیہی تھان جا وڑیا سی میں۔ بھیرے لوکی بیٹھے سی۔ سر

تے مڑاسا مار کے لونگی بنھی۔ لمار کوڑا۔ پگ چوں مڑکیاں وسدیاں سی کنناں دیاں۔

میں یعنی دی میں بنیا بیٹھا ساں۔ آپنی سلطنت دا آپ مالک۔ جیویں پنڈ بیٹھا ہوندا

ساں۔ پر جد گھر مڑیاں پھیر پتہ لکیا میں پنڈ نہیں میں تاں شہر چ سی۔
 ”بابا اتھے آہ لباس نہیں چلدا۔ آ نڈھی گوانڈھی کیہ کہن نئی ایہناں دا.....؟“
 سردار ملو ندر سبھوں اوس دن آتھن نوں آہ جھکے بنیناں جیہیاں چک لیا سی۔
 جیہناں نوں پا کے سوت نال ساہ وی نہیں آوندا مینوں۔

پر میں مڑ گھروں باہر نہیں نکلیا۔ آہ کپڑے پا کے مینوں میں، میں نہیں لگدا۔ بس
 آتھن جیہے چھت تے جا چڑھا۔ دُور سڑکوں پار کوئی بندہ وگ چار کے مڑیا آوندا روز
 وسدا مینوں۔ اوس نوں دیکھ کے میرے اندر کھوہ جیہی پیندی۔ جی کردا ہوندا..... دوڑ کے
 جا ملاں اوس بندے نوں۔ پر پھیر ماگھی توں ڈردیاں..... سوچیا پھیر کہو کہ لوک کیہ کہن
 گے..... من کیتا اوہی خشبو محسوس کراں جا کے جو میرے اندر تیک وستی ہوئی ہے۔ اوہی
 خشبو جس توں ماگھی دا تک چڑھنا شروع ہو گیا سی۔ اودوں پہلی وار مینوں ماہی چاچے
 دی گل صحیح جا پئی سی۔ ماگھی میرے ہتھوں نکل گیا سی جیویں۔ وڈا ہو گیا سی اک ہی پل
 بچ جیویں۔ دو سال ہو گئے ایہنوں اتھے آ کے پٹھیاں۔ ڈاکٹر دے گھر چ۔ ڈاکٹر باہر
 تڑ گیا اپنا گھر ماگھی دے حوالے کر کے۔ پر میں اپنا گھر کس دے حوالے کر آوندا؟
 ماں ایہدی جیوندی سی اودوں۔ ایہنے ہتھیرے زور لایا سانوں۔ اتھے آ کے رہن نوں۔
 نک تے رُمال رکھ کے واڑے وچ وڑدا۔

”اتھے رکھیا کیہ اے تھوڈا؟ وچ دیو آہ بھڑ بکریاں۔ اوتھے چلو۔“
 ”میری تاں دُنیا آہی اے۔ ایہہ واڑا ایہہ وگ۔ اتھے پسند دی گڑی نال ویاہ کرا
 لیا۔ گھر وسا لیا میرا گھر اُجاڑن لئی۔ مینوں میرا فیصلہ غلط لکیا سی اوس ویلے۔
 ”ماگھی نوں پڑھاونا میں۔ آپاں تاں وگ چار چھڈیا۔ ایہی کدھرے..... بندیاں
 دی جُون جی لئو۔“

پر ماہی چاچے نے رد کر دتی سی میری ایہہ دلیل۔

”دیکھ لئی بھیج..... جیہڑی پڑھائی تیں ایہوں پڑھاؤنی اے نا اوہنوں پڑھ کے
ایہہ بندہ نہ بنیا۔ تُوں ایس خوشبو نالوں توڑ دینا ایہوں۔“
سچ جُٹ گیا سی ماگھی۔

اوس گھر نالوں۔ اوس مٹی نالوں۔ شہر پڑھدیاں، پنڈ اودوں وڑدا جدوں جیب خالی
ہو جاندی۔ اسیں دوہیں جی بھکھاں کٹ کٹ ایہدے کھیسے بھر دے۔ کنے نگ
ایہدیاں فیساں خاطر وتچے، ایہنوں کیہ پتہ۔

سڑک توں لنگھدے اوس بندے ول دیکھ کے مینوں میرا وگ یاد آ جاندا۔ میں
تے گچھر دا منڈا دھیرا وگ چھڈ لیندے۔ دُور دُور نکل جاندے۔ نہراں کسّیاں۔ کھیتاں
ٹیپیاں سچ وگ چر دا رہندا۔ دُپہراں ہوندیاں۔ دھیرا جھولے چوں سماں کڈھدا۔
کدھرے اٹاں رکھ کے چلھا بناوندا۔ چاہ دا پانی رکھ دینا پتیلی سچ پا کے۔ میں اگ
مچاوندنا۔ دھیرا کسے بکری دا کن مروڑدا۔ دُدھ چوہ لیندا۔ میرا جی کردا میں وی اوسے
بندے نال جا لراں۔ دُور دُور تیک وگ لے کے جاواں۔ ایس گھر سچ جیویں میرا دل
نہیں لگدا۔

میرا دل کردا سی ڈاکٹر مینوں میرے وگ دیاں گلاں چُکھے۔ پر اتھے کون جاندا کہ
میں بھيڈاں والا دیئو ہاں۔ پورا علاقہ پچاندا سی جس نوں۔ جیہدے جتا وگ کسے ہور
کول نہیں سی ہوندا۔ پر اوسے وگ دا سودا ماگھی نے شریکاں نال کوڈیاں دے بھاء کر لیا
سی۔

جدوں ایہدی ماں گُزری میں اکلارہ گیا ساں۔ دو چار دن ماگھی تے بہو پنڈ
رہے۔ پھیر شہر نوں مرن ویلے، مینوں نال تَرن لئی منادے رہے۔

”بابا اکلارہ کرے گا اتھے۔ دو پھلکیاں لئی وی تر لے لئے گا۔ ساڈے نال
چل۔“

پر میں نیا نہیں ساں۔

”نہ بھائی۔ آپنی جنم بھوئے وی چھڈی کسے۔ شہر کیہ اے؟ ون ونی دی لکڑی۔“
”تیں آہی دن تاں اڈی کیا سی۔ مینوں پڑھایا لکھایا سی کہ میں ایس جنجال چوں
نکل سکاں۔ سوہنی زندگی جی سکاں۔“

”پھیر تُوں جی۔ بنا دتا نانتیوں ایس قابل۔ ایسے دھرتی چوں روٹی کما کے دتی
تینوں۔ ایہنوں کیویں چھڈ تُوں؟“
میں نہیں ساں تُوں۔

سو میرے اُٹھا۔ چاہ نال دو مَنیاں تھپ لیندا۔ دھیرا میرے کول پیندا۔ اسیں ڈھڈ
نوں جھلکا دیندے تے دگ نون توں لیندے۔ دُور دُور نکل جاندے۔ شریک ہسدے
آکھدے.....

”کیہ کڈھ لیا تُوں ماگھی نون پڑھا کے۔ سوہری دا آپنے بھائی چارے نون تاں
بھلیا ہی سی۔ ہُن تاں تیتھوں وی ٹُٹ گیا۔“
ہُن سچ جُج دُکھ ہوندا مینوں۔ میں ماگھی نون پڑھا کے جیویں غلطی کری ہووے۔
ایہنے پنڈ چھڈیا۔ میں تے ایہدی ماں نے جیویں منظور کر لیا سی۔ پر ہُن ماگھی ماگھی
نہیں رہیا۔

چھت تے کھڑا میں سوچاں وچ گواچیا رہندا۔
مینوں میرا پنڈ دن لگدا۔ میرا باپ یاد آون لگدا۔
جدوں میرا ویاہ ہو یا سی۔ تن بھیدیاں تے چار بکریاں اوہنے میرے حوالے کر
دیتاں سن۔

”ایہہ ہُن تیریاں۔ ایہناں دی کمائی تیری۔ تُوں ہُن قبیلدار ہو گیا۔ ایہہ ہُن
تیں دیکھنا..... کیہ کرنا ایہناں دا۔ ست توں ستاراں کر لے۔ چاہے ستر۔ آپنے پڑھیاں

دا کتا ایہہ۔ میں جد تک وگ نیڑے نہ پواں مینوں نیند نہیں آدندی۔“

میں سچ گھب گیا سی اوس کتے وچ۔

دور دُرڈاویوں بھیدیاں بکریاں خریدن جاندا۔ باپو مینوں گُر دیندا۔ مال پہچانن دا۔
پُرکھیاں دے اوسے کتے نالوں ماگھی ٹٹ گیا سی۔ ..... تے اوسے کتے نالوں
اوسنے مینوں توڑ سٹیا سی۔

مینوں جیویں کھوہ جیہی پیندی۔ نہ اتھے ویرھے وچ دُھپ وڈدی نہ ہوا۔ نہ کسے
نال کوئی جان نہ پہچان۔ جیویں ساری دُنیا ہی اوپری ہووے۔ مینوں پنڈ دا ہر جی یاد
آون لگدا۔ سویرے توں آتھن تیک خبرے کون کون نکردا۔ گرمیاں وچ واڑے دی چپلی
پٹھ محفل جُوی رہندی۔

”بائی دیسو تھوڈا سارا لانا آ ہی کتا کردا۔ تھوڈا بابا وی بکریاں رکھدا سی۔ تیرے
چاچے تائے وی۔ اگے اوہناں دے جواک وی آ پنا آ پنا وگ بنائی بیٹھے۔ تھوڈے تاں
ور آیا ہو یا ایہہ کم۔“

کوئی جتا بات چھیڑ پٹھدا۔

”ور دی سُن لے بھائی۔ ساڈا پڑدادا قصور کنیوں اٹھ کے آیا سی جدوں پاکستان
بنیا۔ کہندے بی بابے کو لے دوسو بھید ہوندی سی تے اینیاں بکریاں۔ کوئی ثانی نہیں سی
اودا۔ اوہ تاں نکل تڑدا۔ چار چار دن گھر نہ مڑدا۔ کہندے وی بابے ساڈے نوں
کسے رمتے دا وری بی تیریاں اگلیاں پڑھیاں وی نند بھوگن گیاں۔ تیرا پرتاپ قائم
رہو۔“

میں آ پنی کُل دیاں صفتاں کردا۔

”ساڈا پڑدادا تکی داس۔ کنوں پھڑ کے دس دیندا ہوندا سی کہ بھیر بکری نوں کیہ
اودر شوہر اے۔“

سُنن والا مُونہہ اڈی سُندا رہندا۔

پر ایس وڈے سارے شہر وچ اک بندہ وی نہیں جاندا کہ میں اوسے تئی داس دی
کُل چوں ہاں۔ جیہہ واج اُجڑیاں وانگ بیٹھاں ایس شہر چ۔
”جد تک ہتھ پیر چلدے کیوں مُتھاجی کرنی کسے دی۔“
میں سوچدا تے آپنی محنت تے مان کردا۔

پر اتھے آپنے ہی پُت دے گھر ہر چیز ویلے سر ملدی ہے۔ روٹی دا ٹیم ہے۔
چاہ ٹیم تے بندی ہے۔ سوئی بھر دا وی ہیر پھیر نہیں۔ پھیر ایہہ وی دسو کہ کنیاں روٹیاں
کھانیاں۔ کمال اے بندہ روٹی وی گن مُتھ کھائے ایہناں شہریاں چ۔ یہُو چار مینیاں
تھپ کے ڈیوٹی تُر جاندی۔ میں ٹھنڈی روٹی پانی نال اندر سُندا رہندا۔ چاہ نوں چت
کر دا پر آہ گیسے چلھا جیہا میتھوں مچدا نہیں۔

مینوں دھیرا یاد آ جاندا۔ میں دھیرے نوں ہاک ماردا۔ اوہ اکھ دے پھور نال چاہ
کر لیندا۔ کرنا فرق ہے پھنڈ دا تے شہر دا۔

ماگھی دسدا سی کہ اتھے نیڑ تیر دے سارے گھر ہی نوکری پیشہ لوکاں دے نیں۔
سویر دے گھروں نکلے لوک آتھن نوں مُودے۔ چکھوں بند دروازاں اگے چندے
لکھدے رہندے۔ سیانے آکھدے ہوندے سی کہ بُو ہے بند رہنا ماڑا ہوندا۔ یعنی دی
کوئی بدگنی پر اتھے تاں لوکاں دی مجبوری بن گئی جیویں۔ کون سانجھے گھراں نوں
چکھوں۔ خبرے تانہی ماگھی مینوں پنڈوں چُک لیا یا۔ ایس گھر دی راکھی کرن لئی۔
چوکیدار بنا کے دھرتا مینوں۔

ساڈا بابا نوکری نوں نکھدھ دسدا ہوندا سی۔

”نوکری کیہ ہوندی؟ ہوراں کئی جھاکی جاؤ۔ اڑھنگی کری جاؤ دُو بے دی۔ آپنے
کسے چ تھوڑا وی بھتا ہوندا۔ آپنی نیندے سووں آپنی اُٹھو۔“

پر پنڈ چھڈ کے میری نیند جیویں کدھرے گواچ گئی سی۔ میں اُپر لے چُبارے بچ پیا ادھی رات تیک چھت نوں گھوردا رہندا۔ پنڈ جدوں ماگھی دی ماں جیوندی سی۔ اسیں دوویں جی رُن تھن کردے رہندے۔ نکلیاں نکلیاں گلاں بچ جیویں سارا سنسار سمو جاندا۔ اک دُوبے دے دُکھ سکھ بچ حامی بندے۔ پر اتھے تاں پانی پچھن والا کوئی نہیں ہوندا کولے۔ نہ بندہ دسدا نہ بندے دی جات۔

میںوں اکثر ماگھی دی ماں دے سُننے آون لگدے نیں۔ ایس عمرے تاں ساتھ دی ودھیرے ضرورت ہوندی انسان نوں۔ کینیاں دھپاں چھاواں اکھیاں نکلیاں سی اسیں۔ اوہدے تَر جان مگروں گھر جیویں سٹا ہو گیا سی۔ او سے سُن نوں مُکاون لئی شہر لے آیا سی میںوں ماگھی۔ او تھے تاں گھر سٹا سی اتھے میرا من وی سٹا ہو گیا۔

کُجھ ورھے کرائے دے گھراں بچ کٹے ایہے۔ ہُن دو سال ہو گئے ڈاکٹر نے آپنے گھر بچ دٹھایا ہویا ایہوں۔ خبرے کیویں واقعی ہے دونوں دی۔ ڈاکٹر دے گھر دی دیکھ بھال ہوئی جاندی۔ ماگھی کرایاں توں بچیا ہويا۔ ماگھی دسدا سی ہی اتھے گھر بناوئا کھجورے چڑھن جیڈا اوکھا۔ اتھے شراب سستی اے پر روٹی مہنگی۔

روٹی وی سوہری دی کیسے بیٹھ پاوندی بندے نوں۔

میں وی رُکھی مسی روٹی تے سنتو کھ نہ کریا۔ سوچیا ماگھی چنگی جُون ہنڈھاؤ۔ بابے تئی داس دی کُل بچ افسر پیدا ہون گے۔ گھر دی دشا پلٹ جاؤ۔ پر ایسے پلٹے بچ ماگھی اندروں اوہ ماگھی مر گیا جیہوں اِکلا بیٹھا میں روندار رہندا۔ سوچدا..... ماگھی پنڈ جاوے۔ میرے نال وگ دیاں گلاں کرے۔ سدھ پدھری زندگی جیوے۔ بابے تئی داس دے لانے تے مان کرے۔ پر ماگھی تاں کھججھن لگدا ایہناں گلاں توں۔ اک وار بُو موہرے میتھوں کہہ ہو گیا سی کہ پنڈ سانوں بھيڈاں والے آکھدے نیں۔ بُو اُٹھ کے گئی تاں ماگھی تلخ ہو گیا سی میرے نال۔

”تیں کد چھڈنا آہ بھيڈاں دا کھیہڑا۔ ہُن بھيڈاں والے نہیں رہے آپاں۔ سالی بہت اُپادھی ہوندى جیویں.....“

پر کیہ جانے ماگھی۔ مینوں مینوں تاں ہُن تیک وگ دے سُننے آوندے نیں۔ جیویں اج وی روہیاں بچ وگ چاردا پھر دا ہوواں۔

آپنی اُکات چھپاونا کھیہڑی وڈی گل ہے بھلا؟ لوکاں نوں پتہ نہیں کیہ دسیا ہونا ماگھی نے اپنے بارے۔ ایسے لئی تاں مینوں لوکاں بچ پیٹھن توں روکدا اوہ۔

ڈاکٹر نے مہینہ کتیا اُرے۔ مینوں کوئی گل کرن والا مل گیا سی۔ دُپہر نوں اوہ چاہ بناوندا۔ اسپین دونوں پی لیندے۔ بڑیاں گلاں سُناوندا ڈاکٹر۔ آپنی ولایت دیاں۔ میماں دیاں۔ اک دن آکھن لگا.....

”آ جا بابا تینوں وی لے چلاں میماں کول۔“

”لے دس میرا کیہ کم اوتھے؟“

”کم تاں چاہے ویہہ کر لیں تُوں۔ اوں آہ کم گھٹ میماں دیکھن والا؟“

”لے ڈاکٹر انجول کردا ایں۔ اچھا ایہہ دس..... میں سُنیا ہئی اوتھے کوئی ویہلا نہیں پیٹھدا۔ سارے ای کم کردے؟“

”ہاں..... اوتھے تاں سارے کم کردے نیں۔ تیرے ورگے بڑھے وی۔ ہور نہیں

تاں چیزاں ہی پائی جاندے لفافیاں بچ۔ اُرے ای سردا ویہلے بیٹھ کے۔ اوتھے نہیں۔“

مینوں آپنا آپ جیویں بھیرا لکيا ہووے۔

آہی گل میں ماگھی نوں آکھی سی۔

”کرت تاں سبھ توں وڈی شے ہوندى۔ کم وی ماٹرا ہويا کدی؟“

پر میرا دس نہیں سی چلیا۔ میتھوں پنا کچھے ماگھی نے وگ دا سودا کر لیا۔ سمیت واڑا

مانی چاچے دے پوتے حاکم نال۔ میں ہتھیرا ترفیا ساں اوس دن۔ جیویں ہُن ہر روز

تڑفدا۔

میرامن کیتا سی آپنے بارے ڈاکٹرنوں دساں۔

کہیا.....

”ڈاکٹرا ویہلا تاں میں وی کدی نہیں بیٹھیا۔ لوکی آکھدے ہوندے سی کہ دیو دی ہڈی بڑی چہڑی اے۔ وگ تھک کے بیٹھ جاندا پر میں نہ تھکدا.....؟“

پر میں کہہ نہ سکیا۔

ہُن ایہہ گلاں میتھوں کہہ نہیں ہوندیاں۔

”جدتیں ہندوستان چھڈیا سی۔ کنیڈے چت لگ گیا سی تیرا؟ نہ کوئی آپنا نہ دکھ دی نہ سکھ دی۔ نہ سوہری دا کوئی بھاشا سمجھے۔“

کل جدوں ڈاکٹر نے جان دی گل کیتی، میں پچھیا سی اودوں۔

”چت پہلاں پہل تاں نہیں جماں نہیں لکیا۔ پھیر ہولی ہولی عادت پے گئی۔ اتھے وی ہے نہیں کجھ اتھے تاں سُرگ بھوگدے نیں لوک۔ بس چنگی زندگی دی لالسا ہی بنھی رکھدی اے بندے نوں۔“

میراچت کیتا بی ڈاکٹرنوں ہور کئی گلاں پچھاں۔ پر پھیر چُپ رہیا۔

میں دیر تیک بیٹھا سوچدا رہیا بی چنگی زندگی ہوندی کیہ اے سالی؟.....

ضروری کیہڑی شے ہوندی جیوندی جانے۔ تہاڈا آپنا آپ جاں باقی گلاں؟ سکھ بھوگن لئی بندہ بھجا پھر دا۔ جد پیسے مکا کے۔ وڈے گھر بنا کے وی بندہ اندروں گھسدا رہندا تاں پھیر سکھ کاہدا۔

ماگھی نے وی آپنی جاچے سکھی کرتا مینوں۔ پنڈ اک سبات سی چھوٹی جیہی۔ اک بنے وڈا سارا ڈھارا سی وگ لئی۔ ٹھا جیہا پکھا خریدیا سی پنمے سُنیراے توں..... پُرانا۔ کڑ کڑ کر کے چلدا۔ اتھے تاں سارا کجھ ہیگا۔ پر اوس کڑ کڑ وچ جنی گُوڑھی نیند آوندی

سی مینوں۔ ہُن اتھتھے نہیں آوندی۔ راتاں پاسے مار دیاں لگھدیاں۔
 مینوں کم کرنا تھی دیندا سی۔ وگ دی خشبو چنگی لگدی سی مینوں۔ وپہلے پئے رہن
 نوں سَنھ مندا اے ماگھی۔ ایہہ شہر نہیں سوہری دا زہر اے۔ جیہڑا میرے ورگے بندے
 نوں ہولی ہولی ماری جاندا۔ جس دن ڈاکٹر اتھتھے آیا سی۔ میں گوہ نال سر توں لے
 کے پیراں تیک دیکھیا سی اوس نوں۔ کہندا سی میں سرکاری نوکری کری اے۔ جس کول
 رہن لئی گھر ہیگا۔ کھان نوں روٹی۔ اوہ کاہتوں دوڑیا پھر دا چندے لگا کے گھر نوں۔
 بس طمع نہیں مکدی بندے دی۔

ڈاکٹر چلا گیا۔ میں گھر وچ بیٹھا ہاں۔ من وچ اک اپوی جیہی ہے۔ اُٹھ کے
 چھت تے آن کھڑیا ہاں۔ دُور توں اوہی بندہ دکھائی دے رہیا۔ وگ لئی جا رہیا چارن
 نوں۔ ایس ویلے دا نکلیا ایہہ آتھن نوں مُدا۔ میں دیکھ کے ہتھ ہلا وندا ہاں۔
 ”چھوٹے بھائی! دیسو نام اے میرا۔ تیں سُنیا ہی ہونا۔ پنڈ میرے کول وی تھیرا
 وگ سی۔ آہ تاں میرا مُندا اتھتھے لے آیا سی مینوں۔ وڈا لانا اے ساڈا۔ بھيڈاں والے
 آکھدے سانوں.....“

میں اُچی اُچی بولدا ہاں۔ اوہ اگے چلدا جاندا۔ میں آلے دوالے دیکھدا۔ دُونگھی
 چُپ ہے۔ پٹھال آ کے ٹرنک وچوں مُرکیاں کڈھ کے پالیندا ہاں کناں وچ۔ سر
 اتے مُراسا ول لیندا ہاں۔ سیسے وچ دیکھدا۔

”میں اوہی دیسو آں..... بھيڈاں والا دیسو.....“

خبرے کسے نوں دسدا ہاں۔